

Talousarvio 2026

TALOUSSUUNNITELMA

2027–2029

Päijät-Hämeen ympäristöterveys

Sisällysluettelo

Päijät-Hämeen Ympäristöterveys	2
Ympäristöterveysjohtajan katsaus	2
Palvelukuvaus	3
Palvelusuunnitelma 2026	4
Palvelusuunnitelma 2027–2029	4
Toiminnalliset tavoitteet	6
Ilmasto- ja ympäristötavoitteet	7
Tuloslaskelmaosa	8
Hallinto ja lautakunta	10
Terveydensuojelu	11
Eläinlääkintä	13
Arvio maksuosuuksista kunnittain	15
Investointiosa	16
Rahoitusosa	16
Riskien hallinta	17

Päijät-Hämeen Ympäristöterveys

Vastuuhenkilö: **Silja Mäkelä**, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveysjohtajan katsaus

Seudullinen ympäristöterveydenhuolto, Päijät-Hämeen ympäristöterveys, tuottaa kuntien vastuulla olevat lakisääteiset ympäristöterveydenhuollon tehtävät Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Iitin, Kärkölan, Padasjoen ja Sysmän kunnille sekä Heinolan ja Orimattilan kaupungeille. Vastuukuntana toimii Hollola. Tavoitteena on ympäristöterveydenhuollon valvonnan ja palveluiden toteuttaminen suunnitellusti ja yhdenvertaisesti koko toiminta-alueella.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki tulee voimaan vuoden 2026 alusta. Uudella lailla täsmennetään kuntien velvoitteita eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä. Järjestämisvastuu kattaa laissa yksilöivät palvelut, joiden riittävä saatavuus on eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden turvaamiseksi välttämätöntä varmistaa koko maassa. Muutoksella pyritään myös poistamaan niitä tulkintaepäselvyyksiä ja ristiriitoja, joita liittyy julkisen ja yksityisen sektorin väliseen kilpailuneutraliteettiin. Palvelujen järjestämisvastuun laajuus määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella. Alueellisen palvelutarpeen kartoittamiseksi yksityisille eläinlääkintäpalvelun tuottajille on tehty keväällä 2025 kysely palveluiden saatavuudesta ja hinnoittelusta. Sen perusteella ja huomioiden eläinlääkintähuollon tehtäväkokonaisuuden hoitamisen edellytykset, ympäristöterveyslautakunta on 27.5.2025 päättänyt missä laajuudessa kunnaneläinlääkäripalveluja tuotetaan Päijät-Hämeen ympäristöterveyden toiminta-alueella 1.1.2026 alkaen. Tehdyn päätöksen perusteella eläinlääkintähuollon toiminta jatkuu pääpiirteissään entisen kaltaisena. Sen sijaan laki rajaa palveluiden ulkopuolelle ne lemmikit, joiden kotikunta ei ole järjestäjän toiminta-alueella. Tämä koskee muun muassa kuntien kesäasukkaita, joiden lemmikit tulee ensisijaisesti viedä hoidettaviksi kotikuntansa alueelle.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki turvaa myös Helsingin yliopiston aseman julkisten eläinlääkäripalvelujen tuottajana nykyisellä toiminta-alueellaan. Yliopiston eläinsairaala jatkaa palvelun tuottamista Orimattilan kaupungin alueella ympäristöterveyslautakunnan päätöksen mukaisessa laajuudessa. Neuvottelut yliopistolle maksettavan korvauksen suuruudesta ovat talousarvion valmistuessa vielä käynnissä. Korvaus ei kuitenkaan saa olla suurempi kuin mitä palvelun tuottaminen kustantaisi järjestäjän omana toimintana.

Lain toimeenpanosta johtuen eläinlääkintähuollon toimintatuottoihin liittyy jonkin verran epävarmuutta. Niin sanotun täydentävien eläinlääkäripalvelujen hinnoittelu, joka on tehtävä markkinaperusteisesti, on talousarvion valmistuessa vielä tekemättä. Samoin kesäasukkaiden lemmikkien hoitamisen ja uuden päivystysjärjestelmän vaikutukset eläinlääkintähuollon klinikkamaksuihin perustuvat arvioon.

Kunnaneläinlääkäripäivystys järjestetään Päijät-Hämeessä maakunnallisena ja päivystyksen järjestämisestä 1.1.2026 alkaen tehdään sopimus Lahden kaupungin ympäristöterveydenhuollon kanssa. Osana päivystysjärjestelmää toimineesta, ulkopuolisen palveluntarjoajan tuottamasta eriytetystä pieneläinpäivystyksestä luovutaan. Jatkossa Päijät-Hämeen ympäristöterveys vastaa päivystyksestä pitopaikassa hoidettavien eläinten osalta ja Lahden kaupunki vastaanotolla hoidettavien eläinten osalta. Orimattilan kaupungin osalta päivystyksestä vastaa edelleen Helsingin yliopiston tuotantoeläinsairaala tuotantoeläinten osalta ja osin myös lemmikkieläinten osalta. Päivystyksessä luovutaan samalla aikaisemmasta kahden päivystäjän mallista ja käyttöön otetaan hälytysraha, joka maksetaan päivystäjän apuun hälyttämälle eläinlääkärille. Uusi päivystysjärjestelmä vähentää merkittävästi päivystyksestä aiheutuvaa kuormitusta päivystäjille kunnaneläinlääkäreille. Kustannusten osalta se pienentää klinikkamaksutuottoja mutta toisaalta myös päivystäjille maksettavien korvausten määrä pienenee, kun luovutaan kahden päivystäjän mallista.

Eläinlääkintähuolto sopimuskuntien alueella toteutuu Ruokaviraston valtakunnallisen eläinlääkintähuollon ohjelman edellyttämällä tavalla ja henkilöstöresurssi on riittävä lukuun ottamatta valvontatehtäviä. Eläinlääkintähuollon

palvelujärjestelmän ylläpitäminen edellyttää riittävää resurssia. Kunnaneläinlääkäreiden työsidonnaisuus on suuri. Työssä jaksamista, työturvallisuutta ja työtyytyväisyyttä on systemaattisesti kehitetty muun muassa muokkaamalla päivistysjärjestelyjä ja palkkaamalla kaksi eläintenhoitajaa. Myös valvontaeläinlääkäreiden työssäjaksamista tuetaan muun muassa työnohjauksen avulla.

Ympäristöterveydenhuollon talousarvio pitää sisällään määräaikaisen valvontaeläinlääkärin virkasuhteen jatkamisen vuodelle 2026. Hollolan kunnanhallitus on perustanut määräaikaisen valvontaeläinlääkärin viran vuodelle 2025 valvonnan työruuhkan purkamiseksi. Vuosi 2025 on ollut henkilöstön osalta varsin rikkonainen, eikä valvontatehtävien ruuhkaa ole pystytty juurikaan vähentämään, vaikka valvontaan on osoitettu myös kunnaneläinlääkäreiden työpanosta. Henkilöstön jaksamisen kannalta on tärkeää osoittaa valvontatehtävien hoitamiseen edelleen lisäresursseja.

Vuodelta 1994 olevan terveydensuojelulain kokonaisuudistus on työn alla. Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan uuden lain tavoitteena on tulevan voimaan 1.1.2027. Lakihankkeen tavoitteena on selvittää, miten terveydensuojelun toimintaympäristö on muuttunut ja millainen viranomaisvalvonta soveltuu parhaiten tämän päivän tarpeisiin. Uusi laki tuo todennäköisesti muutoksia valvontakäytäntöihin ja sillä saattaa olla vaikutusta myös terveydensuojelun toimintatuottojen kertymiseen.

Terveydensuojelun vastuualueen henkilöstöresurssi on riittävä nykyisten tehtävien hoitamiseen ja valvontasuunnitelman mukaiset tavoitteet pystytään normaalitilanteessa toteuttamaan. Myös mahdollisten häiriötilanteiden hoitamiseen varaudutaan ja niitä esiintyy vuosittain jonkun verran. Vastuualueella on tiedossa henkilöstön eläköitymisiä taloussuunnitelmavuosina. Osaavan henkilöstön rekrytointi myös terveysvalvontaan on haastavaa ja uuden henkilöstön perehdyttämiseen joudutaan kohdistamaan enemmän resursseja.

Vuonna 2024 toteutetun asiakaskyselyn perusteella sopimuskuntien viranhaltijat toivovat terveydensuojelun viranhaltijoiden parempaa näkyvyyttä kunnissa. Vuonna 2025 pilotoidaan kuntakohtaisia tapaamisia viranhaltijoiden kesken. Saadun palautteen perusteella kuntatapaamisia on tarkoitus jatkaa. Tavoitteena on järjestää kuntatapaaminen jokaisen kunnan kanssa joka toinen vuosi. Tapaamisilla pyritään edistämään tietämystä kunnissa vireillä olevista asioista ja tarvittaessa keskustelemaan yhteisistä linjauksista valvonta-asioiden hoitamisessa.

Palvelukuvaus

Ympäristöterveydenhuollon tarkoituksena on ehkäistä ennakolta elinympäristöstä ihmiseen kohdistuvia terveysvaaroja ja -haittoja, poistaa olemassa olevia terveyshaittoja sekä edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Elinympäristön terveellisyys koetaan merkittävänä arvona, samoin lähellä tuotettu puhdas ruoka. Osana toimintaa tehdään kiinteää yhteistyötä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa ja tuodaan aktiivisesti ympäristöterveydenhuollon näkökulma toimialueen kaavoitus-, ympäristölupa- ja rakennuslupaprosesseihin päätöksenteon pohjaksi. Keskeiset toimintaperiaatteet ovat joustavuus, tehokkuus sekä asiakkaiden ja kuntien yhdenvertaisuus.

Terveydensuojelulla on toimipisteet Hollolassa ja Heinolassa. Viranomaisvalvontaa tehdään vuosille 2025–2028 laaditun valvontasuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmaan tehdään vuosittain tarvittavat päivitykset. Valvonnan lisäksi varataan riittävästi resursseja niin sanottuun ennaltaehkäisevään ympäristöterveydenhuoltoon. Tällä tarkoitetaan kuntalaisten ja toimijoiden neuvomista ja ohjaamista sekä asiantuntijana ja lausunnonantajana toimimista sopimuskunnille ja muille yhteistyökumppaneille.

Kunnaneläinlääkäripalvelut tuotetaan lähipalveluna seitsemällä vastaanotolla. Valvontaeläinlääkäreillä on toimipiste Orimattilan vastaanoton yhteydessä. Eläinlääkäripäivistys on järjestetty maakunnallisesti yhdessä Lahden kaupungin kanssa siten, että Päijät-Hämeen ympäristöterveys vastaa päivistyksestä pitopaikassa hoidettavien eläinten osalta ja

Lahden kaupunki vastaanotolla hoidettavien eläinten osalta. Päivystyksen ruuhkatilanteita varten Päijät-Hämeen ympäristöterveydessä on käytössä hälytysraha, joka maksetaan päivystäjän avuksi hälytettävälle eläinlääkärille. Helsingin yliopiston tuotantoeläinsairaala vastaa Orimattilan länsiosien tuotantoeläinpraktiikasta sekä päivystyksestä koko Orimattilan kaupungin alueella.

Ympäristöterveydenhuolto varautuu mahdollisten häiriötilanteiden hoitamiseen ja häiriötilannetoiminnan osaamista ylläpidetään jatkuvasti.

Seudullisen ympäristöterveydenhuollon visiona on olla hirveen haluttu yhteistyökumppani alueen kunnille, toimijoille sekä kuntalaisille. Lisäksi ympäristöterveydenhuolto pyrkii olemaan hirveen hyvä esimerkki muuttuvassa toimintaympäristössä toimivasta ympäristöterveydenhuollon yksiköstä. Laadukkaat palvelut ovat helposti saavutettavissa toimintakentässä tapahtuvista muutoksista huolimatta ja henkilöstöllä on vahva osaaminen vastuualueellaan.

Palvelusuunnitelma 2026

Terveysuojelun vastuualueella valtakunnallinen valvontaohjelmakausi kattaa vuodet 2025–2028. Päijät-Hämeen ympäristöterveyden valvontasuunnitelma on laadittu valvontaohjelmakaudelle ja siihen tehdään vuosittain tarvittavat päivitykset. Valvontaa toteutetaan valvontasuunnitelman mukaisesti. Lisäksi varataan resursseja akuuttien valvontatapausten hoitamiseen ja valvontaa tukevaan työhön, kuten neuvontaan ja ohjaukseen sekä sidosryhmätyöskentelyyn. Tiedottamista toiminnasta ja elinympäristöterveydestä toteutetaan aktiivisesti käyttäen monipuolisesti eri tiedotuskanavia.

Eläinlääkintähuollosta eläinlääkäripalvelut ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta pyritään toteuttamaan lainsäädännön vaatimalla ja valtakunnallisen eläinlääkintähuollon ohjelman mukaisella tavalla. Eläinlääkintähuoltolain toimeenpanoon on valmistauduttu mahdollisimman hyvin mutta lainsäädännön toimeenpanoon liittyy edelleen jonkin verran epävarmuutta. Siihen liittyvää viranomaisohjeistusta ja viranomaisten välistä viestintää eri kanavissa seurataan ja tarvittaessa mukautetaan toimintaa säädöksiä vastaavaksi.

Ympäristöterveydenhuollon palveluverkkoa ei ole tarkoitus talousarviovuonna muuttaa. Kunnaneläinlääkäreiden saatavuuden varmistamiseksi käytetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia työajan joustoja, joilla voidaan lisätä työn houkuttelevuutta ja tukea työssä jaksamista. Terveysuojelun vastuualueella on hybridityön tekeminen laajasti käytössä.

Kuntien maksuosuuksien perusteena käytettävistä suoritteista on tehty kuntakohtaiset suoritearviot. Arviot perustuvat historiatietoon kuntien palvelutarpeesta sekä arvioon mahdollisten toimintaympäristön muutosten vaikutuksesta palvelutarpeeseen. Palvelutarpeessa voi vuoden aikana kuitenkin tulla odottamattomia muutoksia esim. häiriötilanteissa. Lopulliset kuntien maksuosuudet määräytyvät vuoden aikana toteutuneiden suoritteiden perusteella.

Palvelusuunnitelma 2027–2029

Talousarviota laadittaessa palveluiden järjestämiseen ei ole tiedossa merkittäviä muutoksia. Ympäristöterveydenhuollon toimipisteverkko pyritään säilyttämään nykyisellään. Mikäli kunnaneläinlääkäreiden rekrytoinnissa on vaikeuksia, on mahdollista, että kunnaneläinlääkäreiden toimipisteitä joudutaan yhdistämään yhteisvastaanotoiksi. Mikäli jäsenkuntien

perimät vuokra- ja puhtaanapitokustannukset kasvavat merkittävästi on mahdollista, että toimipisteverkostoa joudutaan karsimaan kustannusten kasvun hillitsemiseksi.

Eläinlääkintähuoltolain palvelut toteutetaan ympäristöterveyslautakunnan päättämän palvelutason mukaisesti. Terveystoimintalain kokonaisuudistuksen vaikutukset toimintaan arvioidaan ennen lain voimaantuloa. Ympäristöterveydenhuollon resurssitarvetta arvioidaan jatkossa suhteessa tehtäväkentän muutoksiin. Kunnaneläinlääkäripäivystyksen järjestäminen edellyttää nykyisen henkilöresurssin säilyttämistä, eikä henkilöstökuluista karsiminen ole mahdollista. Resurssin lisäämistä valvontatehtäviin arvioidaan uudelleen vuoden 2026 lopussa valvonnan työtilanteen pohjalta.

Terveystoimintalain vastuualueella palvelut toteutetaan lainsäädännön ja valvontasuunnitelman mukaisesti. Terveystoimintalain on riittävät resurssit tehtävien hoitamiseen ja erikoistumiseen valvonnan eri sektoreihin. Resurssia ei ole syytä vähentää.

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä Maa- ja metsätalousministeriö ovat eri tilaisuuksissa nostaneet esille valtakunnallisen tarpeen kasvattaa valvontayksiköiden kokoa. Nämä vaikutukset toimintaan arvioidaan siinä vaiheessa, kun ohjaava lainsäädäntö on valmisteltu.

Toiminnalliset tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Esimerkillinen toimintakulttuuri, arvot tunnustetaan ja niiden pohjalta toimitaan
Ympäristöterveydenhuollon laatukäsikirja käytössä	Laatutiimi koordinoi laadun jatkuvaa kehittämistä laatumittareiden sekä ulkoisten ja sisäisten auditointien havaintojen perusteella. Raportti laadun toteutumisesta valmistellaan vuosittain.
Valvontatyön ja raportoinnin tekeminen keskusviranomaisten ohjeiden mukaan	Valvontatyön raportoinnissa noudatetaan VATI-ohjeita. Keskusviranomaisten AJO-raporteissa ei merkittäviä puutteita.
Vastuutaho: Silja Mäkelä , ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm , eläinlääkintähuollon päällikkö	

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Esimerkillisen hyvän johtamisjärjestelmän uudistaminen ja sujuvoittaminen
Esimerkillinen toimintakulttuuri	Hollolan kunnan toimintakulttuurin noudattaminen ja ohjeiden soveltaminen omaan toimintaan.
Vastuutaho: Silja Mäkelä , ympäristöterveysjohtaja; Hanna Lindholm , eläinlääkintähuollon päällikkö	

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Strategian toteutumisen tukeminen monikanavaisella aktiivisella viestinnällä ja mediatyöllä
Säännöllinen viestintä	Suunnitelmallista (viestinnän vuosikello) ja ajankohtaista (some-kanavat) viestintää kuntalaisille ja toimijoille.
Vastuutaho: Silja Mäkelä , ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm , eläinlääkintähuollon päällikkö	

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Ennaltaehkäisevän toimintamallin vahvistaminen
Varautuminen	Oman varautumisen kehittäminen ja ylläpito varautumistiimin laatiman harjoitussuunnitelman mukaisesti: mm. varautumisen päivä sekä varautumiskoulutukset. Alueellisiin työryhmiin osallistuminen.
Sujuva yhteistyö muiden viranomaisten kanssa	Kuntatapaamiset viranomaisyhteistyön kehittämiseksi ja tiedon välittämiseksi sekä yhteistyö lähialueen muiden valvontayksiköiden kanssa.
Vastuutaho: Silja Mäkelä , ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm , eläinlääkintähuollon päällikkö	

Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Säännöllisen valvonnan toteutuminen	Säännöllisen valvonnan toteutuminen yli 90 prosenttisesti kaikilla lakialoilla
Eläinlääkintähuollon valvontatehtävien työruuhkan purkaminen	Eläinsuojeluvalvonnan suoritemäärää saadaan vuositasolla lisättyä noin 100 tarkastuksella vuoden 2024 toteumaan verrattuna.
Vastuutaho: Silja Mäkelä , ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm , eläinlääkintähuollon päällikkö	
Palvelujen hyvä saavutettavuus koko toiminta-alueella	Asiakastyytyväisyyskysely vuosittain terveydensuojelun vastuualueella. Asiakastyytyväisyys hyvä vähintään 90 prosentissa vastauksista. Eläinlääkintähuollossa jatkuvan asiakaspalautteen kerääminen E-lomakkeella. Kunnaneläinlääkäripäivystystä koskevien palautteiden läpikäynti vuosittain Lahden kaupungin ympäristöterveydenhuollon kanssa.
Vastuutaho: Silja Mäkelä , ympäristöterveysjohtaja; Hanna Lindholm , eläinlääkintähuollon päällikkö	

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Päijät-Hämeen ympäristöterveys edistää valtuuston kokouksessaan 19.12.2024 § 75 hyväksymää Hollolan ilmastosuunnitelmaa.

Tuloslaskelmaosa

Tuloarviot ja määrärahat

Tuloslaskelma

Sitova TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	Muutos %	Talous- suunnitelma 2027	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029
Liikevaihto	3 255 423	3 339 800	3 322 900	-0,5 %	3 432 100	3 512 600	3 595 000
Liiketoiminnan muut tuotot	23	0	0	—	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-870 540	-845 200	-819 100	-3,1 %	-837 400	-854 100	-871 700
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-37 172	-35 900	-46 800	30,4 %	-47 500	-48 200	-49 000
Palvelujen ostot	-833 368	-809 300	-772 300	-4,6 %	-789 900	-805 900	-822 700
Henkilöstökulut	-2 164 314	-2 275 100	-2 275 900	0,0 %	-2 362 200	-2 421 300	-2 481 400
Palkat ja palkkiot	-1 653 490	-1 744 200	-1 837 300	5,3 %	-1 907 100	-1 954 800	-2 003 600
Henkilösivukulut	-510 824	-530 900	-438 600	-17,4 %	-455 100	-466 500	-477 800
Eläkekulut	-432 946	-461 700	-369 100	-20,1 %	-383 100	-392 700	-402 500
Muut henkilösivukulut	-77 878	-69 200	-69 500	0,4 %	-72 000	-73 800	-75 300
Liiketoiminnan muut kulut	-220 622	-219 500	-227 900	3,8 %	-232 500	-237 200	-241 900
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-30	0	0	—	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	30	0	0	—	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	0	0	0	—	0	0	0

Seudullisen ympäristöterveydenhuollon tilinpäätös päättyy Hollolan kunnan talousarvion laadintaohjeiden mukaisesti nollaan. Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä solmitun yhteistyösopimuksen mukaisesti ympäristöterveydenhuollon toimintatuotot ja -menot lasketaan erikseen eläinlääkintähuollolle ja terveydensuojelulle.

Ympäristöterveydenhuollon toimintakulut pienenevät -16 900 euroa (-0,5 prosenttia) vuoden 2025 talousarvioon verrattuna. Tämä johtuu eläinlääkintähuollon päivystysjärjestelmän muutoksesta, jossa luovutaan melko hinnakkaasta ostopalvelusopimuksesta. Toimintatuotot pienenevät samassa suhteessa kuin toimintakulut (-0,5 prosenttia). Kuntien kokonaismaksuosuudet kasvavat 0,4 prosenttia vuoden 2025 talousarvioon verrattuna. Arvioon maksutuottojen kertymisestä liittyy kuitenkin normaalia enemmän epävarmuutta, koska eläinlääkintähuoltolain toimeenpanon ja kunnaneläinlääkäripäivystyksen muutoksen vaikutukset eivät ole varmuudella arvioitavissa.

Toimintakuluissa merkittävin muutos on konsernipalveluiden sisäisessä laskutuksessa, joka kasvaa 25 prosentilla. Tämä johtuu pääosin työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Henkilöstökulut muodostavat 68,5 prosentti ympäristöterveydenhuollon kuluista. Sopimuskunnilta vuokrattavien toimitilojen kustannusten kasvusta ei ole saatu kaikilta osin tietoa talousarviovalmisteluun ja kustannustason nousu perustuu arvioon.

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetutuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Toimintatuotot	
Tulot pienenevät toimintakulujen suhteessa mm. klinikkamaksutuotot, valvontakorvaukset, päivystyspuhelimien tuotot ja terveydensuojelun maksutuotot	-17
Hallinnon sisäinen laskutus menojen mukaisesti	26
Toimintakulut	
Hallinnon kulujen sisäinen veloitus vastualueilta	26
Konsernipalveluiden sisäiset kustannukset	28

Vastuualuekohtainen määrärahan jakautuminen

Hallinto ja lautakunta

Vastuutaho: **Silja Mäkelä**, ympäristöterveysjohtaja

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	Muutos %	Talous- suunnitelma 2027	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029
Liikevaihto	314 452	298 100	324 700	8,9 %	336 100	344 200	352 500
Liiketoiminnan muut tuotot	23	0	0	—	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-32 444	-32 100	-44 800	39,6 %	-45 700	-46 600	-47 600
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-2 840	-1 800	-1 700	-5,6 %	-1 700	-1 700	-1 700
Palvelujen ostot	-29 604	-30 300	-43 100	42,2 %	-44 000	-44 900	-45 900
Henkilöstökulut	-261 004	-254 000	-262 900	3,5 %	-273 000	-279 800	-286 700
Palkat ja palkkiot	-186 718	-205 400	-212 600	3,5 %	-220 700	-226 300	-232 000
Henkilösivukulut	-74 286	-48 600	-50 300	3,5 %	-52 300	-53 500	-54 700
Eläkekulut	-36 851	-42 700	-42 300	-0,9 %	-43 900	-45 000	-46 100
Muut henkilösivukulut	-37 435	-5 900	-8 000	35,6 %	-8 400	-8 500	-8 600
Liiketoiminnan muut kulut	-21 027	-12 000	-17 000	41,7 %	-17 400	-17 800	-18 200
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	0	0	0	—	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ))		0	0	—	0	0	0

Hallinnon toimintakulut kasvavat noin 26 600 euroa (8,9 prosenttia), johtuen pääosin konsernipalveluiden sisäisten kulujen sekä leasing ja vuokrakulujen kasvusta. Hallinnon ja lautakunnan kulut laskutetaan sisäisesti vastuualueilta niiden toteutuneiden toimintakulujen suhteessa. Ympäristöterveyslautakunnan kokoukset pidetään kuukausittain kesäaikaa lukuun ottamatta.

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetutuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Toimintatuotot	
Sisäisten veloitusten muutos menojen mukaisesti	26
Toimintakulut	
Konsernipalveluiden sisäiset kustannukset	3

Terveydensuojelu

Vastuutaho: **Silja Mäkelä**, ympäristöterveysjohtaja

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	Muutos %	Talous- suunnitelma 2027	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029
Liikevaihto	1 083 027	1 166 900	1 284 400	10,1 %	1 322 300	1 352 200	1 382 700
Materiaalit ja palvelut	-244 057	-237 900	-310 500	30,5 %	-312 500	-317 400	-322 300
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-5 656	-8 600	-10 900	26,7 %	-11 000	-11 100	-11 200
Palvelujen ostot	-238 401	-229 300	-299 600	30,7 %	-301 500	-306 300	-311 100
Henkilöstökulut	-790 747	-888 700	-924 800	4,1 %	-959 700	-983 700	-1 008 300
Palkat ja palkkiot	-642 855	-717 800	-748 000	4,2 %	-776 400	-795 800	-815 700
Henkilösivukulut	-147 892	-170 900	-176 800	3,5 %	-183 300	-187 900	-192 600
Eläkekulut	-130 496	-150 500	-148 600	-1,3 %	-154 200	-158 100	-162 100
Muut henkilösivukulut	-17 396	-20 400	-28 200	38,2 %	-29 100	-29 800	-30 500
Liiketoiminnan muut kulut	-48 234	-40 300	-49 100	21,8 %	-50 100	-51 100	-52 100
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-12	0	0	—	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	11	0	0	—	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	0	0	0	—	0	0	0

Terveydensuojelun maksutuottoihin esitetään pientä 1,5 prosentin kasvua. Valvontamaksuja ei ole tarkoitus korottaa vuodelle 2026. Terveydensuojelun maksutaksa on yhteneväinen Lahden kaupungin ympäristöterveyden maksutaksan kanssa.

Vastuualueen toimintakulut kasvavat 117 500 euroa (10,1 prosenttia). Kuluvaraus pitää sisällään varauksen terveydensuojelun laskutuksen automatisoinnin käyttöönottoon. Toimisto- ja ICT-palveluissa on merkittävää kasvua (32,4 prosenttia). Nämä muodostuvat osittain Hollolan kunnan sisäisistä veloituksista, jonka osuus on 12 prosenttia. Laittehankintoihin on tehty pieni varaus varautumiseen liittyvän laitteiston hankintaan

Henkilöstökulujen kasvu on 36 100 euroa (4,1 prosenttia). Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista on 72,0 prosenttia. Näin korkea henkilöstökulujen osuus ei enää mahdollista merkittäviä säästöjä toimintakuluissa ilman, että se vaikuttaa toimintaan. Valvontakohteilta perittävien toimintatuottojen kertymisen kannalta on tärkeää, että valvonta saadaan suoritettua suunnitelman mukaisesti ja valvontamaksut kerättyä täysimääräisesti.

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetutuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Toimintatuotot	
Maksutuottojen lisäys	7
Toimintakulut	
Vuokrakulujen nousu	9
Asiantuntijapalveluiden kustannus nousee (varaus automatisointijärjestelmä)	20
Henkilöstömenojen kasvu	36

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Vastuualue: Terveystieteiden tutkimus

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Tarkastukset	1000	820	828
Päätökset	262	225	222
Yhteydenotot	2789	2770	2685
Konsultaatiot	298	280	282
Lausunnot	173	110	115
Näytteenotto	1114	900	938

Terveystieteiden tutkimuksen vastuualueella toiminnan tunnusluvut ovat samaa suuruusluokkaa kuin vuoden 2025 talousarviossa. Yleisesti voidaan todeta, että toimintaan ei ennusteta merkittäviä muutoksia aiempiin toimintavuosiin nähden. Suoriteennusteissa on huomioitu muutokset valvontasuunnitelman mukaisissa suoritelmäärissä siltä osin, kun ne ovat talousarvion laadintahetkellä tiedossa. Lausuntojen määrää verrattuna vuoden 2024 toteumaan laskee Hollolan kunnassa olleen vesihuoltoverkostoon liittymättömien kiinteistöjen kartoitusprojektin päätyminen. Näytteenottosuoritteiden lukumäärän ennakoidaan hieman lisääntyvän vuoden 2025 talousarvioon verrattuna. Vesihuoltoon liittyvien häiriötilanteiden määrä näyttäisi lisääntyvän ja ne lisäävät tarvetta näytteenotolle.

Kuntakohtaisissa suoriteennusteissa ennakoidaan lausuntojen määrän lisääntymistä Asikkalan kunnassa liittyen kunnan ympäristösuojelun vesihuoltoprojektiin. Muilta osin kuntakohtaisissa suoritelmäärissä ei ole merkittäviä muutoksia vuoden 2025 talousarvioon.

Eläinlääkintä

Vastuutaho: **Hanna Lindholm**, eläinlääkintähuollon päällikkö

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	Muutos %	Talous- suunnitelma 2027	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029
Liikevaihto	1 857 945	1 874 800	1 713 800	-8,6 %	1 773 700	1 816 200	1 859 800
Materiaalit ja palvelut	-594 040	-575 200	-463 800	-19,4 %	-479 200	-490 100	-501 800
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-28 677	-25 500	-34 200	34,1 %	-34 800	-35 400	-36 100
Palvelujen ostot	-565 363	-549 700	-429 600	-21,8 %	-444 400	-454 700	-465 700
Henkilöstökulut	-1 112 562	-1 132 400	-1 088 200	-3,9 %	-1 129 500	-1 157 800	-1 186 400
Palkat ja palkkiot	-823 917	-821 000	-876 700	6,8 %	-910 000	-932 700	-955 900
Henkilösivukulut	-288 645	-311 400	-211 500	-32,1 %	-219 500	-225 100	-230 500
Eläkekulut	-265 599	-268 500	-178 200	-33,6 %	-185 000	-189 600	-194 300
Muut henkilösivukulut	-23 047	-42 900	-33 300	-22,4 %	-34 500	-35 500	-36 200
Liiketoiminnan muut kulut	-151 362	-167 200	-161 800	-3,2 %	-165 000	-168 300	-171 600
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-19	0	0	—	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	19	0	0	—	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	0	0	0	—	0	0	0

Eläinlääkintähuollon vastuualueella toimintakulut laskevat noin 161 000 euroa (-8,6 prosenttia) vuoden 2025 talousarvioon verrattuna. Merkittävin tekijä tässä on luopuminen ostopalveluna toteutetusta eriytetystä pieneläinpäivystyksestä. Pieneläinpäivystyksen ostopalvelusopimuksesta luopumisen nykyisen sopimuskauden päättyessä ennustetaan laskevan palvelujen ostojen kuluja 120 100 euroa. Merkittävimmät kululajit eläinlääkintähuollossa muodostavat henkilöstökulut (63,5 prosenttia) ja palvelujen ostot (25,1 prosenttia). Myös henkilöstökulujen ennustetaan laskevan jonkin verran, vaikka ne pitävätkin sisällään esityksen määräaikaisen valvontaeläinlääkärin virkasuhteen jatkumisesta myös vuonna 2026. Kustannusten lasku johtuu henkilöstösivukulujen pienenemisestä. Eläinlääkintälainsäädäntö edellyttää jatkossakin eläinlääkintäpalveluiden ostamista Helsingin yliopistolta Orimattilan länsiosien osalta. Sopimushinta ei ole talousarvion valmistuessa vielä tiedossa mutta siihen ennustetaan pientä korotusta.

Myös toimintatuottojen ennustetaan kokonaisuutena laskevan. Klinikkamaksutuottoihin ennustetaan laskua, johtuen päivystysjärjestelmän muutoksesta ja eläinlääkintähuoltolain toimeenpanosta. Myös Lahden kaupungilta pieneläinpäivystyksestä perittävät korvaukset poistuvat. Sen sijaan Aluehallintovirastolta laskutettavien valvontakorvausten määrä kasvaa kunnaneläinlääkärien ja määräaikaisen valvontaeläinlääkärin osallistuessa valvontatehtäviin.

Sekä toimintatuottojen että -kulujen ennusteeseen liittyy epävarmuutta johtuen uuden lainsäädännön toimeenpanoon ja päivystysjärjestelmän uudistamiseen. Arvio sekä tuotoista että kuluista on tehty talousarviota laadittaessa olevaan tietoon pohjautuen.

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetutuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Toimintatuotot	
Aluehallintovirastolta laskutettavien valvontakorvausten lisäys	95
Klinikkamaksutuottojen pienennys	-15
Toimintakulut	
Palvelujen ostot pienenevät johtuen ostopalvelusopimuksen luopumisesta	-120
Henkilöstökulujen pienennys	-55

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Vastuualue: Eläinlääkintä

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Tilakäynnit	3431	3400	2790
Vastaanottokäynnit	14094	13940	11025
Tarkastukset	29	76	40

Eläinlääkintähuollon vastuualueella ennustetaan sekä tila- että vastaanottokäyntien määrän kokonaisuudessaan laskevan hieman. Vastaanottokäyntien osalta tämä johtuu muutoksesta päivystysjärjestelmässä, kun pieneläinpotilaat siirtyvät hoidettavaksi Lahden kaupungin järjestämässä päivystyksessä.

Kärkölän vastaanottokäyntien määrä on lisääntynyt ja se on huomioitu myös kuntakohtaisessa suorite-ennusteessa. Vastaavasti Sysmän vastaanottokäyntien määrän ennustetaan laskevan. Iitin kunnan osalta tilakäyntien ennustetaan hieman lisääntyvän. Muilta osin kuntakohtaisiin suoritteisiin ei ennusteta merkittäviä muutoksia.

Tarkastuksiin kirjataan päivitetyn suoriteohjeen mukaisesti kunnaneläinlääkärien tekemät alkutuotannon elintarvikevalvontaan liittyvät tarkastukset. Valtion varoista korvattavista valvontatehtävistä aiheutuneet suoritteet eivät vaikuta kuntien maksuosuuksiin.

Arvio maksuosuuksista kunnittain

Kunta		Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	Muutos %	Talous- suunnitelma 2027	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029
Asikkala	Terveystensuojelu	80 521	83 400	107 000	28,3 %	110 700	113 400	116 100
	Eläinlääkintähuolto	171 608	149 700	147 100	-1,7 %	152 200	155 900	159 600
	Yhteensä	252 129	233 100	254 100	9,0 %	262 900	269 300	275 700
Hartola	Terveystensuojelu	39 194	27 600	33 700	22,1 %	34 900	35 700	36 600
	Eläinlääkintähuolto	51 154	69 600	56 100	-19,4 %	58 100	59 500	60 900
	Yhteensä	90 348	97 200	89 800	-7,6 %	93 000	95 200	97 500
Heinola	Terveystensuojelu	138 469	166 700	194 200	16,5 %	201 000	205 800	210 800
	Eläinlääkintähuolto	232 808	221 200	191 500	-13,4 %	198 200	203 000	207 800
	Yhteensä	371 277	387 900	385 700	-0,6 %	399 200	408 800	418 600
Hollola	Terveystensuojelu	113 538	143 700	159 500	11,0 %	165 100	169 000	173 100
	Eläinlääkintähuolto	192 305	185 100	173 800	-6,1 %	179 900	184 200	188 600
	Yhteensä	305 843	328 800	333 300	1,4 %	345 000	353 200	361 700
Iitti	Terveystensuojelu	36 789	54 000	63 900	18,3 %	66 100	67 700	69 300
	Eläinlääkintähuolto	137 675	116 600	121 900	4,5 %	126 200	129 200	132 300
	Yhteensä	174 464	170 600	185 800	8,9 %	192 300	196 900	201 600
Kärkölä	Terveystensuojelu	23 550	29 500	33 200	12,5 %	34 400	35 200	36 000
	Eläinlääkintähuolto	82 333	96 000	107 900	12,4 %	111 700	114 400	117 100
	Yhteensä	105 883	125 500	141 100	12,4 %	146 100	149 600	153 100
Orimattila	Terveystensuojelu	82 745	104 100	119 500	14,8 %	123 700	126 700	129 700
	Eläinlääkintähuolto	379 394	391 800	369 400	-5,7 %	382 300	391 500	400 900
	Yhteensä	462 139	495 900	488 900	-1,4 %	506 000	518 200	530 600
Padasjoki	Terveystensuojelu	49 009	39 000	45 700	17,2 %	47 300	48 400	49 600
	Eläinlääkintähuolto	23 506	31 700	28 900	-8,8 %	29 900	30 600	31 400
	Yhteensä	72 515	70 700	74 600	5,5 %	77 200	79 000	81 000
Sysmä	Terveystensuojelu	33 589	48 400	50 100	3,5 %	51 900	53 100	54 400
	Eläinlääkintähuolto	143 845	181 600	144 800	-20,3 %	149 900	153 500	157 100
	Yhteensä	177 434	230 000	194 900	-15,3 %	201 800	206 600	211 500
Yhteensä	Terveystensuojelu	597 404	696 400	806 800	15,9 %	835 100	855 000	875 600
	Eläinlääkintähuolto	1 414 628	1 443 300	1 341 400	-7,1 %	1 388 400	1 421 800	1 455 700
	Yhteensä	2 012 032	2 139 700	2 148 200	0,4 %	2 223 500	2 276 800	2 331 300

Investointiosa

Investointeja ei ole talousarviovuodella 2026 eikä suunnitelmavuosilla 2027–2029

Rahoitusosa

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	Talous- suunnitelma 2027	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029
Toiminnan rahavirta						
Liikelyljäämä (alijäämä)	-30	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	30	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	0	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutos kunnalta	-259 796	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	137 569	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta	9 913	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	112 314	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	0	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0	0

Riskien hallinta

PÄIJÄT-HÄMEEN YMPÄRISTÖTERVEYS

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Toden- näköisyys	Riskin merkittävyys	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/ toteutusaikataulu
Henkilöstön saatavuus.	Osaavan henkilöstön saatavuudessa on haasteita valtakunnallisesti. Terveysturvallisuuden palkkataso ei houkuttele osaajia. Mikäli virkoihin ja sijaisuuksiin ei saada tekijöitä, olemassa oleva henkilöstö kuormittuu. Lakisääteisten tehtävien hoitaminen vaikeutuu.	2	3	Työajan joustojen mahdollistaminen, päivistyskäytäntöjen kehittäminen, työyhteisön tuen tarjoaminen, huolellinen perehdytys uusille ja pitkään poissa olleille työntekijöille.	Jatkuva

Vastuutaho: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm, eläinlääkintähuollon päällikkö

Työssä jaksaminen eläinlääkintähuollossa.	Kunnaneläinlääkäreiden työsidonnaisuus on poikkeuksellisen suuri. Valvontaeläinlääkärin työ on henkisesti kuormittavaa. Nämä lisäävät riskiä henkilöstön poissaoloille.	3	3	Työ- ja päivistyskäytäntöjen kehittäminen. Mahdollisuus päivistysvapaiden pitämiseen. Työtehtävien jakaminen eläintenhoitajalle. Työnohjaus valvontaeläinlääkäreille.	Jatkuva
---	---	---	---	---	---------

Vastuutaho: Hanna Lindholm, eläinlääkintähuollon päällikkö

* 1= epätodennäköinen, 2= todennäköinen, 3= erittäin todennäköinen

** 1= riski on pieni, 2= riski on suuri, 3= riski on erittäin suuri

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Toden- näköisyys	Riskin merkittävyys	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/ toteutusaikataulu
Työturvallisuus	Kunnaneläinlääkärin työ on tartunta- ja tapaturma-altista, yksin päivystäminen lisää riskiä. Valvontaeläinlääkärin työssä on fyysisen ja henkisen väkivallan uhkaa. Terveysturvallisuudessa valvontaa tehdään kohteissa erilaisissa olosuhteissa. Riskin konkretisoituminen näkyy tapaturmina ja henkilöstön poissaoloina.	3	2	Asianmukaisten työvälineiden ja -vaatteiden hankkiminen. Tilaturvallisuuden parantaminen Varautuminen ja suojautuminen zoonooseilta. Eläintenhoitajan apu vaikeasti käsiteltävien potilaiden kanssa. Hyvä ohjeistus ja huolellinen perehdyttäminen työturvallisuuteen. Wpro riskinarvioinnin läpikäynti vuosittain.	Jatkuva

Vastuutaho: Hanna Lindholm, Eläinlääkintähuollon päällikkö; Silja Mäkelä, Ympäristöterveysjohtaja

Valtakunnallisen VATI-tietojärjestelmän toimimattomuus	Hankaloittaa työn suunnittelua, ohjausta ja raportointia. Työaikaa kuluu turhiin lisätehtäviin.	1	2	Järjestelmän kehittämisen seuranta	Jatkuva
--	---	---	---	------------------------------------	---------

Vastuutaho: Mika Rouhiainen, Johtava terveydensuojeluinsinööri

Häiriöt laboratoriopalveluissa	Haittaa viranomaisvalvonnan suorittamista, erityisesti epidemiatilanteissa.	1	3	Noudatetaan palveluntuottajan kanssa sovittuja käytäntöjä. Ajantasaiset yhteystiedot laboratorioon.	Jatkuva
--------------------------------	---	---	---	---	---------

Vastuutaho: Silja Mäkelä, Ympäristöterveysjohtaja

* 1= epätodennäköinen, 2= todennäköinen, 3= erittäin todennäköinen

** 1= riski on pieni, 2= riski on suuri, 3= riski on erittäin suuri

Hollolan kunta
PL 66, 15870 Hollola
Puh. (03) 880 111
Fax (03) 880 3474
kirjaamo@hollola.fi
sähköposti: etunimi.sukunimi@hollola.fi

www.hollola.fi
<https://twitter.com/HollolanKunta>
<https://www.facebook.com/hollolankunta/>